Regionledningskontoret
Malin Örnjäger

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2022-05-19

TRN 2022-0048

Tillväxt- och
regionplanenämnden

Yttrande över Motion 2022:1 av Stellan Hamrin (V) om Region Stockholms Risk- och sårbarhetsanalys

Regionledningskontorets förslag till beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden beslutar följande

> Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör tillväxt- och regionplanenämndens yttrande till regionstyrelsen över motion 2022:1 av Stellan Hamrin (V).

Sammanfattning

Tillväxt- och regionplanenämnden har av regionstyrelsen beretts möjlighet att yttra sig över motion 2022:1 av Stellan Hamrin (V) angående Region Stockholms risk- och sårbarhetsanalys.

Motionären föreslår att Region Stockholm tillsätter en allsidigt sammansatt utredning med deltagande av experter från universitet och högskolor för att identifiera problem i Region Stockholm utifrån de krav som framgår av Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) föreskrifter för risk- och sårbarhetsanalys samt andra risker gällande fysisk planering och vattensäkerhet.

Regionledningskontoret bedömer att de frågeställningar som motionären önskar utreda kommer att beaktas i samband med att Region Stockholms sårbarhetsanalys för 2023 sammanställs.

Bakgrund

Tillväxt- och regionplanenämnden har av regionstyrelsen beretts möjlighet att yttra sig över motion 2022:1 av Stellan Hamrin (V) angående Region Stockholms risk- och sårbarhetsanalys.

Med utgångspunkt i diskussioner som hållits i tillväxt- och regionplanenämnden lyfter motionären ett antal risker som skulle kunna orsaka allvarliga samhällsstörningar om inte lämpliga åtgärder vidtas.

Dessa gäller bland annat hälso- och sjukvårdens beredskap inför pandemier och värmeböljor, kollektivtrafikens beredskap inför extrema väderförhållanden och effekter av den pågående klimatförändringen kopplat till havsnivå-höjning och dricksvattenförsörjning. Motionären föreslår därmed att Region Stockholm tillsätter en allsidigt sammansatt utredning med deltagande av experter från universitet och högskolor för att identifiera problem i Region Stockholm utifrån de krav som framgår av MSB:s föreskrifter för risk- och sårbarhetsanalys samt andra risker gällande fysisk planering och vattensäkerhet.

Regionledningskontorets förslag och motivering
Enligt lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap ska samtliga regioner göra en risk- och sårbarhetsanalys. Resultatet av analysen ska sammanställas och rapporteras till Socialstyrelsen, MSB och Länsstyrelsen senast den 31 oktober under det första kalenderåret efter ordinarie val till regionfullmäktige. Hur och vad regionen ska redovisa beskrivs i MSB:s föreskrifter och allmänna råd. Nästa rapporteringsperiod är oktober 2023.

MSB har under en längre tid planerat förändringar och förtydliganden i föreskrifterna vilka var tänkta att börja gälla hösten 2022. MSB har beslutat att inte genomföra dessa förändringar som planerat. Nya föreskrifter meddelas i stället inför redovisningen 2027 för kommuner och regioner.

I Budget 2022 för Region Stockholm (RS 2020-0775) anges att samtliga nämnder och bolag ska genomföra årliga risk- och sårbarhetsanalyser (RSA). Regionstyrelsen ansvarar vidare för att genomföra en årlig samlad analys av arbetet för att säkerställa att Region Stockholms förmåga att hantera oförutsedda händelser är tillräcklig. Av analysen ska bland annat framgå vilka verksamheter som bedöms vara samhällsviktiga, vilka förutsättningar som behövs för att verksamheterna ska kunna bedrivas, bedömda risker samt identifierade sårbarheter och brister. Antagonistiska händelser, naturhändelser och klimatrelaterade risker, olyckor och störningar i verksamheten samt störningar i teknisk infrastruktur är exempel på riskområden som omfattas i en risk- och sårbarhetsanalys. Tillväxt- och regionplanenämndens risk- och sårbarhetsanalys utgör underlag till den regionövergripande analysen, nästa analys planeras fastställas i nämnden i juni 2022.

I december 2021 fastställde regionfullmäktige Hållbarhetsstrategi 2022-2027 för Region Stockholm (RS 2020-0779) som visar hur Region Stockholm ska arbeta för en hållbar utveckling. Enligt strategin är en det en

prioritering att skapa en resilient verksamhet där Region Stockholm stärker förmågan att förebygga, motstå och hantera krissituationer genom att integrera effekter av ett förändrat klimat i risk- och sårbarhetsanalyser samt sociala konsekvenser i kontinuitetsplanering och systematiskt beredskapsarbete. Genom att inkludera risker till följd av ett förändrat klimat i risk- och sårbarhetsanalysen identifieras relevanta klimatrisker. Därefter kan åtgärder som minskar risk för driftsstörningar identifieras, prioriteras och genomföras. Risk- och sårbarhetsanalyser för störning till följd av ett förändrat klimat ska omfatta befintliga tillgångar, förvaltning samt drift, men också ny- och reinvestering.

Genom att arbeta enligt den nya hållbarhetsstrategin bidrar Region Stockholm också till de hållbarhetsmål som framgår i den regionala utvecklingsplanen för Stockholm, RUFS2050, som också utgör underlag till den regionövergripande risk- och sårbarhetsanalysen. RUFS 2050 uttrycker regionens samlade vilja och fungerar som en gemensam plattform för regionens aktörer och för samverkan inom Stockholms län och med länen i östra Mellansverige. Planen är giltig till år 2026. Dokumentet pekar ut riktningen för Stockholms län med syfte att säkerställa att rätt saker initieras i närtid för att långsiktiga mål och största regionala nytta ska uppnås till 2050. Inte minst hanteras frågor som ur ett riskhanteringsperspektiv är viktiga, däribland klimatanpassningsåtgärder. Genom att ha ett långsiktigt perspektiv i den fysiska planeringen kan Stockholmsregionen öka sin resiliens mot klimatförändringarna och undvika framtida risker.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer regionledningskontoret att de frågeställningar som motionären önskar utreda kommer att beaktas i samband med att Region Stockholms sårbarhetsanalys för 2023 sammanställs.

Ekonomiska konsekvenser
Förslag till beslut medför inte några ekonomiska konsekvenser.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Rickard Sundbom
Administrativ direktör

Beslutsunderlag

1. Motion 2022:1 av Stellan Hamrin (V) om Region Stockholms Risk- och sårbarhetsanalys

Beslutsexpediering

1. Regionstyrelsen

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2022-05-19

Region Stockholm

Region Stockholm
2022-02-03

Motion av Stellan Hamrin (V) om region Stockholms Risk- och Sårbarhetsanalys

Förra året underkändes Cementas ansökan om förlängt brytningstillstånd p.g.a. en undermålig MKB trots påpekanden från ansvariga myndigheter om risken för att detta skulle ske. Regering och riksdag ansåg sig tvungna att instifta en ”nödlag” underkänd av lagrådet för att undvika allvarliga samhällskonsekvenser och hur detta slutar är ännu oklart.

Vi hade i Tillväxt- och regionplanenämnden en mycket bra partiövergripande diskussion om vad som hänt och var, som V uppfattade situationen, överens om att något liknande borde förhindras att ske i Region Stockholm. Denna motion är ett försök att realisera detta.

Enligt MSB ska ”samtliga statliga myndigheter, kommuner och regioner enligt lagar och förordningar göra en risk- och sårbarhetsanalys (RSA). En risk- och sårbarhetsanalys är ett första steg i en kedja för att reducera risker, minska sårbarheter och förbättra vår förmåga att förebygga, motstå och hantera kriser och extraordinära händelser”.

Hur och vad regionerna ska redovisa beskrivs i MSB:s föreskrifter och allmänna råd. Indikatorer används för att bedöma generell krisberedskapsförmåga. Nya föreskrifter baserade på MSB:s nya definitioner från oktober 2020 kommer att fastställas hösten 2022.
Den uppdaterade definitionen tydliggör att ”infrastrukturer och tjänster ingår i begreppet samhällsviktig verksamhet samtidigt som den fokuserar på verksamhet som säkerställer eller upprätthåller viktiga samhällsfunktioner. Detta innebär att fler verksamheter kan komma att identifieras som samhällsviktiga än innan”.

Region Stockholm genomför enligt sin hemsida kontinuerligt risk- och sårbarhetsanalyser samt förmågebedömningar. Syftet är att minska sårbarheten i samhället och skapa en beredskap inför eventuella kriser. Risk- och sårbarhetsanalyserna ska:

- identifiera hot och risker
- öka medvetandet om konsekvenser, följdhändelser och brister
- leda fram till planer för att åtgärda brister och för att agera vid kriser
- skapa underlag för regionövergripande rapporter och planer.

Region Stockholms krisledningsorganisation framgår av den inte helt lättbegripliga organisations-planen nedan. Tydligt är att den baseras på Regionens traditionella huvudansvar för sjukvård och kollektivtrafik och tar liten hänsyn till Regionens utökade ansvar i övrigt rörande

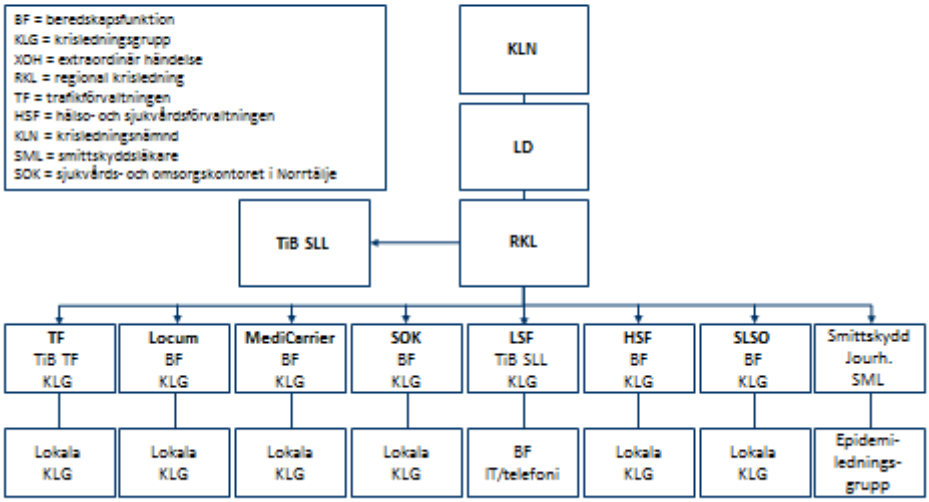
bostadsbyggande, fysisk planering, klimateffekter och dricksvattenförsörjning.

Vid diskussionerna i TRN-nämnden framkom ett antal risker som idag inte identifierats och som skulle kunna orsaka allvarliga samhällsproblem om man inte i god tid vidtagit lämpliga åtgärder. Flera av dessa risker berör liksom Cementa-fallet frågor om kravet på ännu icke beviljade funktionstillstånd. Utan krav på att redovisa alla de olika tänkbara problem som framkom vill vi peka på bl.a.

- effekter av den pågående klimatförändringen (ex. havsnivå-höjningen och dricksvattenförsörjningen),
- Regionens långsiktiga ekonomiska ansvar för pågående och planerade motorvägsbyggen med tanke på befolkningsutveckling, luftkvalitets-problem, behov av minskad biltrafik och trängselavgifternas roll i detta sammanhang,
- Förbifart Stockholms påverkan på bussförares, trafikanters och boendes hälsa och risken för begränsat trafiktillstånd med tanke på den enligt Trafikverket extremt dåliga luftkvalitén i tunnlarna,
- Katarinaterminalens användbarhet med tanke på de mycket allvarliga brandriskerna och den enligt Slussen-projektet mycket dåliga luftkvalitén, vilka vid en prövning av nationella myndigheter riskerar begränsa nyttjandet.
- Hälso- och sjukvårdens beredskap att klara av pandemier, extrem väder som extrem kyla, värmeböljor, stormar, översvämning, etc.
- Kollektivtrafikens beredskap och förmåga att hantera extrema väderförhållanden som t ex. kraftiga ren och översvämningar, långvarig kyla, värme, snö, stormar etc.

Vänsterpartiet begär därför att Region Stockholm efter att MSB:s nya föreskrifter fastlagts tillsätter en allsidigt sammansatt utredning med deltagande av experter från universitet och högskolor för att identifiera problem i Region Stockholm utifrån de krav MSB ställer inklusive bl.a. ovan nämnda frågeställningar och andra risker vad gäller också fysisk planering och vattensäkerhet i vid mening.

Krisledningsorganisation i Stockholms läns landsting

Mot bakgrund av ovanstående föreslås regionfullmäktige besluta

att region Stockholm tillsätter en utredning för att identifiera de i motionen nämnda problemen utifrån de krav som MSB ställer

att utredningen ska vara allsidigt sammansatt med deltagande av experter från universitet och högskolor i nämnda frågor.

Stellan Hamrin (V)